

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) อยู่ในห้วงเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสมมานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขันด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้นสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจน^๑

ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นปัญหาที่เกิดจากภาวะเศรษฐกิจ จนนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ปัญหาการขาดคุณธรรม จริยธรรม ปัญหาความรุนแรงต่าง ๆ ปัญหาการรับค่านิยมวัฒนธรรมต่างชาติที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนไทย จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันการดำเนินชีวิตของเยาวชนจะให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม ความฟุ้งเฟ้อ มีความต้องการที่ไม่รู้จักพอ ใช้จ่ายเงินเกินความจำเป็น ก็จะทำให้สังคมไทยในอนาคตน่าเป็นห่วง เพราะเยาวชนถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดที่จะพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญก้าวหน้าในอนาคต

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานให้แก่ประชาชนไทยเป็นแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติของตนของประชาชน ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับชาติทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เป็นแนวทางพัฒนาที่เน้นความสมดุล ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความสำนึก

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒.[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.nesdb.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422 [วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕ ก.ย. ๒๕๖๐]. หน้า ๑.

ในคุณธรรม การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอที่จะต่อต้านและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จากกระแสโลกาภิวัตน์^๒

ดังนั้นการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และมีทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ^๓

แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะช่วยในการแก้ไขปัญหา ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งช่วยเสริมสร้างทักษะให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ จากทฤษฎีการลองผิดลองถูกของ ธอร์นไดค์ (Thorndike)^๔ เกี่ยวกับกฎเกณฑ์การเรียนรู้

ครูผู้สอนจะต้องมีการคิดค้น และพัฒนานวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้กับระบบการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และนวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอน คือ สิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแบบฝึกทักษะเป็นนวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ มีลักษณะเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความเข้าใจกระจ่างชัดในเรื่องที่เรียน หรือทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ในทักษะต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น^๕

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ จึงเห็นสมควรแก้ปัญหาโดยการสร้างชุดฝึกทักษะการเรียนรู้เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะนำไปสู่การเพิ่มศักยภาพของนักเรียน ให้ดียิ่งขึ้น

^๒ จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยาและปริยานุช พิบูลสรารุช. ตามรอยพ่อ ชีวิตพอเพียง สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ ๙. (กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์เพชรรุ่ง. ๒๕๕๒). หน้า ๕ – ๖.

^๓ กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๒). หน้า ๓.

^๔ Thorndike, Edward L. (1966) **Human learning**. Cambridge, Mass. : M.I.T. Press. pp. 28 - 29

^๕ สุคนธ์ สิ้นธพานนท์. นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). (กรุงเทพมหานคร : ๙๑๑๙ เทคนิคพรินต์ติ้ง. ๒๕๕๒). หน้า ๘.

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ

๒. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑. การศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ

๒. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สารการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ ที่จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชา ซึ่งได้กำหนดการจัดการเรียนรู้จำนวน ๕ เรื่องโดยมีรายละเอียด ดังนี้

เรื่องที่ ๑ ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องที่ ๒ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องที่ ๓ หลักการทรงงานเศรษฐกิจพอเพียง

เรื่องที่ ๔ เราทุกคนหัวใจพอเพียง

เรื่องที่ ๕ ชีวิตเป็นสุขด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ มีขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ดังนี้

๑. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ จำนวน ๑ ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด ๓๔ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ จำนวนนักเรียน ๓๔ คน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูผู้สอน

๑.๔.๓ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ ได้กำหนดตัวแปร ดังนี้

๓.๑ ตัวแปรต้น คือ จัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒ ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านสถานที่

โรงเรียนวัดบางพลีน้อย ตำบลบางพลีน้อย อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต ๒

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านช่วงเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โดยใช้เวลา ๑ ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ เป็นเวลา ๕ สัปดาห์ รวมเป็นจำนวน ๕ ชั่วโมง

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ มีผลการเรียนสูงขึ้นมากกว่าก่อนเรียนอย่างเห็นได้ชัด

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

แบบฝึกทักษะ หมายถึง เครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนประเภทหนึ่ง ที่ผู้ค้นคว้าสร้างขึ้นโดยใช้เนื้อหาวิชาเศรษฐศาสตร์ สำหรับให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ฝึกฝนเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะเพิ่มขึ้น

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียงกับตัวเอง มีความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี พออยู่ พอกินในการดำรงชีวิต

การจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการเตรียมการสอนหรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่แสดงออกมาในรูปคะแนนของใบงาน แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้วิจัย

ผลการเรียนรู้ก่อนเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผล
การเรียนรู้ก่อนเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ

ผลการเรียนรู้หลังเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผล
การเรียนรู้หลังเรียน จำนวน ๑๐ ข้อ

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ภาคเรียนที่ ๒
ปีการศึกษา ๒๕๖๐ โรงเรียนวัดบางพลีน้อย จังหวัดสมุทรปราการ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงแนวทางการเรียนที่ดีให้แก่นักเรียน เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
๒. ทำให้ทราบถึงผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับ จากการใช้แบบฝึกทักษะไปใช้ในการ
เรียนหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันได้
๓. ทำให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนา
แบบฝึกทักษะ เพื่อช่วยในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
๔. ได้อุปกรณ์การสอน ในโรงเรียนได้ใช้ร่วมกัน ส่งผลให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ฝึกฝน
เพิ่มทักษะ และพัฒนาตนเอง